

NORGES OFFICIELLE STATISTIK. V. 199.

ALKOHOLSTATISTIK.

II.

FORBRUK AV BRÆNDEVIN, VIN OG ØL I NORGE
1908—1911.

(Statistique des boissons alcooliques :

*II. Consommation de l'eau de vie, du vin et de la bière en Norvège,
1908—1911).*

Utgitt av

DET STATISTISKE CENTRALBYRAA.

KRISTIANIA.

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1913

Norges Officielle Statistik, række V.
(Statistique officielle de la Norvège, série V.)

Nr. 1—128 findes opført i Fortegnelse over Norges Officielle Statistik 1 juli 1889—31 december 1910.

Trykt 1911 :

- Nr. 129. Private aktiebanker 1909. (*Banques privées par actions.*)
- 130. Skolevæsenets tilstand 1908. (*Instruction publique.*)
- 131. Skiftevæsenet samt overformynderierne 1908 og 1909. (*Successions, faillites et biens pupillaires.*)
- 132. De offentlige jernbaner 1909/10. (*Chemins de fer publics.*)
- 133. Norges telegrafvæsen 1909/10. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 134. Fattigvæsenet 1908 og 1909. (*Assistance publique.*)
- 135. Norges bergverksdrift 1909. (*Mines et usines.*)
- 136. Folkemængdens bevægelse 1906 og 1907. (*Mouvement de la population.*)
- 137. Kommunevalgene 1910. (*Élections en 1910 pour les conseils communaux et municipaux.*)
- 138. Fiskerforsikringen 1910. (*Assurances contre les accidents des marins pêcheurs.*)
- 139. Fængselsstyrelsens aarbok 1907. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons.*)
- 140. Sindssykeasylenes virksomhet 1909. (*Hospices d'aliénés.*)
- 141. Veterinærvæsenet og kjødkontrollen 1909. (*Service vétérinaire et l'inspection de la viande.*)
- 142. Kriminalstatistik 1907 og 1908. (*Justice criminelle.*)
- 143. Industristatistik 1908. (*Statistique industrielle.*)
- 144. Norges postvæsen 1910. (*Statistique postale.*)
- 145. Jordbruktællingen 30 september 1907. Oversigt m. v. (*Recensement agricole du 30 septembre 1907: Aperçu général etc.*)
- 146. Civil retspleie 1908 og 1909. (*Justice civile.*)
- 147. Fabriktællingen i kongeriket Norge 1909. Første hefte: Bedrifter, arbeidere og eiere. (*Recensement industriel 1909: Établissements, ouvriers et propriétaires.*)
- 148. Norges skibsfart 1909. (*Navigation.*)
- 149. Ulykkesforsikring 1908. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
- 150. Norges fiskerier 1910. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 151. Norges handel 1910. (*Commerce.*)
- 152. Sundhetstilstanden og medicinalforholdene 1909. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 153. Norges sparebanker 1910. (*Caisses d'épargne.*)

Trykt 1912 :

- 154. Rekrutering 1910. (*Recrutement.*)
- 155. Industristatistik 1909. (*Statistique industrielle.*)
- 156. Private aktiebanker 1910. (*Banques privées par actions.*)
- 157. Handelsfunktionærernes lønningsforhold m. v. 1909. (*Salaires etc. des commis de commerce.*)
- 158. Sindssykeasylenes virksomhet 1910. (*Hospices d'aliénés.*)
- 159. Norges bergverksdrift 1910. (*Mines et usines.*)

NORGES OFFICIELLE STATISTIK. V. 199.

ALKOHOLSTATISTIK.

II.

FORBRUK AV BRÆNDEVIN, VIN OG ØL I NORGE
1908—1911.

(Statistique des boissons alcooliques :

*II. Consommation de l'eau de vie, du vin et de la bière en Norvège,
1908—1911).*

Utgitt av

DET STATISTISKE CENTRALBYRAA.

KRISTIANIA.

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1913.

Johannes Bjørnstads boktrykkeri.

Indhold.

Indledning.	Side.
I. Brændevinssamlag og andre til brændevinssalg berettigede	1
II. Forbrug i Norge av brændevin, vin og øl i aarene 1907—1911	7
A. Brændevin	7
B. Vin	7
C. Øl	8
D. Den samlede alkoholemængde (100 pct.)	8
III. Avholdsforeninger m. v.	8
IV. Brændevinssamlagenes omsætning, indtægter og udgifter, overskud og dettes anvendelse m. v. i aarene 1908—1911	12

Tabeller.

Tabel 1. Brændevinssamlagenes indtægter og udgifter i aarene 1908—1911	23
— 2. Opgaver over: a) brændevinssamlagenes salg av brændevin, øl og vin samt salgsbeløb for øl, vin o. l. i 1908—1911, b) samlagenes skjænkings- og salgssteder (for brændevin) i samme aar	27
— 3. Særskilte opgaver over salg og skjænkning av brændevin i aarene 1908—1911	31
— 4. Brændevinssamlagenes grundfond og reservefond ved utgangen av hvert av aarene 1908—1911	33

Table des matières.

Introduction.	Pages.
I. Sociétés, etc. autorisées à vendre de l'eau-de-vie.	1
II. Consommation en Norvège d'eau-de-vie, de vin et de bière pendant les années 1907—1911	7
A. Eau-de-vie	7
B. Vin	7
C. Bière	8
D. Quantité totale d'alcool (100 pct.)	8
III. Sociétés d'obstinence, etc	8
IV. Sociétés autorisées: débit, recettes et dépenses, excédent et son emploi, etc. pendant les années 1908—1911	12

Tableaux.

No. 1. Recettes et dépenses des sociétés autorisées pendant les années 1908—1911	23
— 2. Sociétés autorisées: a) vente d'eau-de-vie, de bière et de vin ainsi que montant de vente de bière, de vin, etc. pendant les années 1908—1911, b) magasins et débits d'eau-de-vie 1908—1911	27
— 3. Vente et débit d'eau-de-vie pendant les années 1908—1911	31
— 4. Fonds social et fonds de réserve des sociétés autorisées à la fin de chaque des années 1908—1911	33

Forord.

I overensstemmelse med, hvad der er anført i forordet til „Alkoholstatistik I“ (utgit i december 1910), har man latt statistikken over brændevins-samlagene, som tidligere har været indtat i „Meddelelser fra Det Statistiske Centralbyraa“ indgaa som led i serien „Alkoholstatistik“. Da statistikken for aarene 1908, 1909 og 1910 av forskjellige grunde er blit forsinket, har man slaat disse aar sammen med 1911 og utgir nu disse 4 aarganger underrett.

Bearbejdelsen av de i ovennævnte forord omhandlede oplysninger vedkommende drukken skaps arrestationer i en række av aar er nu saa langt fremskredet, at resultaterne antagelig vil kunne foreligge trykt i løpet av de nærmeste maaneder. Da Alkoholstatistikken fra 1 juli d. a i henhold til kgl. resolution av 3 juni d. a. skal overføres fra Det Statistiske Centralbyraa til det nyoprettede statistiske kontor i Departementet for Sociale Saker, Handel, Industri og Fiskeri, vil utgivelsen av disse oplysninger saavel som av fremtidige alkoholstatistiske publikationer bli besørget av det nye kontor.

Det Statistiske Centralbyraa, Kristiania 30 juni 1913.

A. N. Kiær.

A. Th. Kiær.

I. Brændevinssamlag og andre til brændevinssalg berettigede.

Angaaende samlagssystemets indførelse i Norge (i 1871) og senere utvikling henvises til tidligere redegjørelser i „Meddelelser fra Det Statistiske Centralbyraa“, første gang i disses 1ste bind (1882—83), s. 109—114, og sidst i 27de bind (1909), s. 37 flg.

I 1895 var der brændevinssamlag i Rikets samtlige byer med eget kommunestyre (ialt 59), med undtagelse av Son, Hølen og Stathelle, hvor der var privat brændevinshandel, samt Haugesund, Skudeneshavn, Florø, Sandnes og Kopervik, hvor brændevinshandel har været forbudt siden deres opprettelse som byer (henholdsvis 1854, 1857, 1860, 1860 og 1866). Der var altsaa ialt 51 brændevinssamlag. Disse hadde eneret til brændevinshandel i detalj overalt undtagen i Kristiania og Drammen (i sidstnevnte by bortfalt dog privat brændevinshandel fra 1896 av).

Brændevinsloven av 1894 foreskrev folkeavstemning i alle samlagsbyer, etterhvert som koncessionerne utløp; ved disse avstemninger nedvotertes i 1895—99 samlagene i 26 byer med tilsammen 147 521 indbyggere og oprettholdtes i 25 byer med tilsammen 464 518 indbyggere (iflg. folketellingen i 1900). Likeledes gjordes opprettelse av nye samlag avhengig av folkeavstemning, hvorved 2 saadanne opprettedes (Hølen og Stathelle, begge i 1897), mens ett, der var foreslaat i Son, negtedes opprettet (1895), jfr. nærmere „Meddelelserne“s 17de bind (1899), s. 216—218.

Disse avgjørelser har der to ganger senere, nemlig i 1900—04 og i 1907¹, været anledning til at omgjøre, idet ny avstemning finder sted, saafremt det forlanges av mindst $\frac{1}{20}$ av de stemmeberettigede.

Folkeavstemning blev i 1900—04 avholdt i 40 byer, men i 1907 kun i 19. I det store og hele blev de avgjørelser, som blev truffet i den første avstemningsperiode (1895—99), oprettholdt, og antallet av brændevinssamlag er nu, efterat bestemmelserne fra 1907 er traadt helt i kraft (fra 1 januar 1910, jfr. nedenfor), nøiagtig det samme som i 1900, nemlig 27. Ved avstemningerne i 1900—04 blev 7 samlag gjenoprettet og 2 nedvotert, i 1907 blev 5 nedvotert, deriblandt ett av de forrige gang gjenoprettede (Fredrikstad). Av disse 5 blev — efter koncessionstidens usløp — 1 (Mosjøen) nedlagt ved utgangen av 1907, 3

¹ Ved lov av 17 mai 1904, der bl. a. avløser brændevinsloven av 1894, indførtes den forandring, at der kun skulde være anledning til folkeavstemning i bestemte kalenderaar og med seks aars mellomrum, nemlig i 1907, 1913 o. s. v.

(Fredrikstad, Moss, Hammerfest) ved utgangen av 1908 og 1 (Tvedestrand) ved utgangen av 1909. Nærmere opplysninger om avstemningerne i 1900—04 findes i „Meddelelserne“s 23de bind (1905), s. 171—174; for 1907 se nedenfor s. 4—5.

Av Rikets 63 byer¹ er der altsaa kun 27, i hvilke der fra 1 januar 1910 er brændevinssamlag. Disse byers folkemængde (efter de siden 1 januar 1912 gjældende grænser) utgjør imidlertid ialt 508 330 eller 73.3 pct.² av den samlede norske bybefolkning, som ifølge sidste folketælling utgjorde 693 771.

Forholdet er nemlig det, at mens flerheten av de mindre byer³ og omtrent halvparten av de middelstore byer (med 5—20 000 indb.) har indført (eller ialfald forsøkt at indføre) lokalt forbud mot al brændevinshandel, er der av de 5 største byer kun 1 (Stavanger), som har nedstemt samlaget.

Der gjør sig forøvrig i denne henseende en meget væsentlig forskjell gjældende mellem Østlandet og Oplandet paa den ene side og den øvrige del av landet paa den anden side.

Av 22 selvstyrte byer i Kristiania og Hamar stifter har, nemlig efter de sidste avgjørelser 17 bestemt sig for og kun 5 mot samlag; av de sidstnævnte er der 2 (Sarpsborg og Moss), hvor der efter samlagets nedleggelse blev gjenoptat privat brændevinshandel, likesom i sidstnævnte by et hotel begynte skjænkning av brændevin med paastand om en reel rettighet; for øieblikket (juni 1913) drives dog ikke denne skjænkning, efterat hotellet har faat en byretsdom mot sig; brændevinhandelen i Moss ophørte høsten 1910. — Av bybefolkningen i denne del av landet bor 89.3 pct. samlagsbyer (bortset fra Kristiania: 70.5 pct.).

Av de 39 byer i den øvrige del av landet — alle kyst- og fjordbyer fra Skiensfjorden til den russiske grænse — har kun 10 bestemt sig for, men 29 mot samlag.⁴ Da imidlertid ogsaa her de to største byer, Bergen⁵ og Trondhjem, er samlagsbyer, er der noget over

¹ Notodden (oprettet 1913) ikke medregnet, men iberegnet Narvik og Harstad (oprettet 1902 og 1904) samt de 2 ladesteder Hvitsten og Holmsbu; i ingen av disse foregaar brændevinshandel; i de to sidstnævnte, der ikke har eget kommunestyre, er forøvrig avstemning om eventuelt opprettelse av samlag utelukket, medmindre de om kjøpstæderne i saa henseende gjældende regler efter herredsstyrets andragende av kongen skulde bli gjort anvendelige. (Lov 17 mai 1904 § 51).

² Hvis man bortser fra Kristiania: 59 pct. (av bybefolkningen utenfor hovedstaden).

³ Dog ikke i Kristiania og Hamar stifter, jfr. nedenfor.

⁴ Av disse er der imidlertid 2 (Stavanger, Skien), hvor der for tiden foregaar privat brændevinshandel (i Stavanger kun ifølge partisalgsret). En tid drevs ogsaa privat brændevinshandel i Brevik (ophørte i 1910 efter en dom).

⁵ I Bergen, hvor der ved avstemningen i 1893 var omtrent like mange for og mot samlag, blev der i 1901 ikke forlangt avstemning mot at skjænkning av brændevin skulde opphøre. Senere har samlaget kun solgt, ikke utskjenket brændevin.

halvparten (54 pct.) av den heromhandlede bybefolkning, som bor i byer med samlag. Hvis man bortser fra Bergen og Trondhjem, utgjør samlagsbyernes folketal derimot kun 25 pct. av bybefolkningen i Kristiansands, Bergens, Trondhjems og Tromsø stifter.

Inddeler man de 61 selvstyrte byer i 1912 baade efter størrelse og beliggenhet, stiller forholdet sig saaledes:

Indbyggertal.	Østlandet.		Oplandet.		Sør-, Vest- og Nordlandet samt Trøndelagen.		I alt.	
	Antal byer		Antal byer		Antal byer		Antal byer	
	for samlag.	mot samlag.	for samlag.	mot samlag.	for samlag.	mot samlag.	for samlag.	mot samlag.
Over 20 000	2	-	-	-	2	¹ 1	4	1
10—16 000	2	² 2	-	-	2	³ 4	4	6
5 000— 9 999	3	2	1	-	1	-	5	2
2 000— 4 999	2	-	2	-	4	13	8	13
Under 2 000	4	1	1	-	1	11	6	12
Tilsammen	13	5	4	-	10	29	27	34

Forskjellen mellem landsdelene træder skarpest frem ved byer under 5 000 indbyggere; av 10 saadanne paa Østlandet og Oplandet er kun 1 (Son) uten brændevinssamlag, mens der i den øvrige del av landet blandt 29 saadanne mindre byer er 24 uten samlag.

Nærmere oplysninger om avstemningerne i 1907 — sammenlignet med tilsvarende tidligere avstemninger — findes i omstaaende tabel. Byerne er her for sammenligningens skyld delt i flere grupper, dels fordi ikke avgivne stemmer tælles paa forskjellig maate (se tabellens note 2), dels fordi der i endel av de anførte byer ingen avstemning var i 1900—04.

¹ Privat partihandel (Stavanger).

² Herav 1, hvor der for tiden foregaar privat brændevinshandel (Sarpsborg).

³ Likesaa 1 (Skien).

Samlagsavstem-
sammenlignet med de tidligere avstemninger
Option locale; Plébiscites 1907¹ comparés avec

Byer. Villes.	1907.						Avstemningens resultat Résultat.
	Antal stemmeberettede. Électeurs inscrits.		Stemmer, der er regnet ² Votes valables		Procent av rubr. 2 en pourcent de la col. 2		
	Ialt. total.	Fraregnet forkastede stemmer. votes non valables exclus.	for samlag	mot samlag.	for samlag.	mot samlag.	
			pour les sociétés.	contre les sociétés.	pour les sociétés.	contre les sociétés.	
1	2	3	4	5	6		
A. Byer uten samlag i 1907. Villes sans les dites sociétés en 1907.							
1. Risør	1 869	1 868	58	1 810	3.1	96.9	} Ikke gjenoprettet. ⁴
2. Lillesand	684	680	191	489	28.1	71.9	
3. Farsund	742	716	198	518	27.7	72.3	
4. Stenkjær	1 193	1 193	211	982	17.7	82.3	
Tilsammen 1—4	4 488	4 457	658	3799	14.8	85.2	
5. Porsgrund	2 324	2 324	136	2 188	5.9	94.1	} Likesaa. ⁴
6. Levanger	756	754	156	598	20.7	79.3	
Tilsammen 5—6	3 080	3 078	292	2 786	9.5	90.5	
B. Byer med samlag i 1907. Villes avec des sociétés.							
7. Moss	3 667	3 632	1 091	2 541	30.0	70.0	} Nedstemt. ⁵ Bibeholdt. ⁶
8. Hønefoss ¹	1 180	1 171	629	542	53.7	46.3	
9. Larvik	4 768	4 745	2 426	2 319	51.1	48.9	} Nedstemt. Bibeholdt.
10. Tvedestrand	723	703	307	396	43.7	56.3	
11. Egersund	1 513	1 502	794	708	52.9	47.1	} Nedstemt. Bibeholdt.
12. Mosjøen	784	782	355	427	45.4	54.6	
13. Vadsø	709	706	355	351	50.3	49.7	} Nedstemt. Bibeholdt.
Tilsammen 7—13	13 344	13 241	5 957	7 284	45.0	55.0	
14. Fredrikstad	6 850	6 801	2 863	3 938	42.1	57.9	} Nedstemt. Bibeholdt.
15. Arendal	4 988	4 971	3 531	1 440	71.0	29.0	
16. Molde	961	⁷ 956	519	437	54.3	45.7	} Nedstemt. Bibeholdt.
Tilsammen 14—16	12 799	12 728	6 913	5 815	54.3	45.7	
17. Hølen	93	93	48	45	51.6	48.4	} Bibeholdt.
18. Tromsø	3 552	3 530	1 941	1 589	55.0	45.0	
19. Hammerfest	1 061	1 051	427	624	40.6	59.4	} Nedstemt.
<i>Sammen drag:</i>							
Sum for A (6 byer)	7 568	7 535	950	6 585	12.6	87.4	
— - B (13 —)	30 849	30 643	15 286	15 357	49.9	50.1	
Hovedsum for byer med avstemninger i 1907 (19 byer)	38 417	38 178	16 236	21 942	42.5	57.5	

¹ Hønefoss: 1908, idet avstemningen i 1907 blev underkjendt av Handelsdepartementet, Pour Høne-

² De, der undlater at stemme, regnes at stemme for den bestaaende tilstand (i 1907: i byerne nr. 1—6: bestaaende tilstand, men blev i 1907 fraregnet i de stemmeberettedes antal. Toutes les personnes situation existante, c'est-à-dire pour la société autorisée, si une telle existe, et contre l'établissement existante; mais, en 1907, ils étaient exclus du nombre des électeurs inscrits.

³ Jfr. note 2. Voir la note 2.

⁴ Sociétés non rétablies.

⁵ Abolition.

⁶ Continuation.

⁷ Officiel tal. Efter de i indberetningen indeholdte oplysninger synes tallet at skulle bli 948.

inger 1907.¹

vedk. byer 1895—1899 og 1900—1904.

es plébiscites 1895 à 1899 et 1900 à 1904.

1900—1904.			1895—1899.			Av 100 stemmeberettigede regnedes mot samlag. ²		Efter de tidligere regler vilde der være regnet mot samlag i 1907. ³
Antal stemmeberettigede. Électeurs inscrits.	Stemmer, der er regnet Vote valables		Antal stemmeberettigede. Électeurs inscrits.	Stemmer, der er regnet Votes valables		Votes valables contre les sociétés en pourcent du total des électeurs.		
	for samlag. pour les sociétés.	mot samlag. contre les sociétés.		for samlag. pour les sociétés.	mot samlag. contre les sociétés.	1895—99.	1900—04.	
8	9	10	11	12	13	14	15	16
1 553	454	1 099	1 616	549	1 067	66.0	70.8	96.9
690	290	400	720	250	470	65.3	58.0	72.1
665	202	463	857	377	480	56.0	69.6	73.3
1 277	454	823	1 090	497	593	54.4	64.4	82.3
4 185	1 400	2 785	4 283	1 673	2 610	60.9	66.5	85.3
-	-	-	2 138	943	1 195	55.9	-	94.1
-	-	-	570	275	295	51.8	-	79.4
-	-	-	2 708	1 218	1 490	55.0	-	90.5
3 767	2 513	1 254	3 582	1 997	1 585	44.2	33.3	69.3
976	702	274	806	464	342	42.4	28.1	45.9
4 554	3 609	945	4 857	2 487	2 370	48.8	20.8	48.6
750	387	363	772	407	365	47.3	48.4	54.8
1 531	1 020	511	1 476	829	647	43.8	33.4	46.8
708	513	195	619	317	302	48.8	27.5	54.5
688	382	306	649	534	115	17.7	44.5	49.5
12 974	9 126	3 848	12 761	7 035	5 726	44.9	29.6	54.6
6 528	3 444	3 084	6 153	2 677	3 476	56.5	47.2	57.5
2 044	1 193	851	2 073	787	1 286	62.0	41.6	28.9
836	507	329	838	322	516	61.6	39.4	45.5
9 408	5 144	4 264	9 064	3 786	5 278	58.2	45.3	45.4
-	-	-	98	80	18	18.4	-	48.4
-	-	-	2 842	1 852	990	34.8	-	44.7
-	-	-	977	677	300	30.7	-	58.8
-	-	-	6 991	2 891	4 100	58.6	-	87.4
-	-	-	25 742	13 430	12 312	47.8	-	49.8
-	-	-	32 733	16 321	16 412	50.1	-	57.2

foss: plébiscite de 1908 (remplaçant le plébiscite de 1907).
ingen brandevinshandel, i nr. 7—1): samlag). Forkastede stemmer tælledes i 1895—1904 ogsaa for den ayant le droit de suffrage, mais qui ne votent pas, sont supposées d'avoir voté pour la continuation de la d'une société autorisée, s'il n'en existe pas. En 1895—1904, les votes non valables étaient comptés pour la situation

Antallet av bestaaende samlag, som i 1905—1907 var 32, var i 1908: 31, i 1909: 28 og i 1910—1913: 27.

I 2 av de byer, hvis samlag er nedlagt i løpet av aarene 1896—1909, nemlig Skien og Sarpsborg, foregaar nu brændevinshandel i detalj med paa-beraabelse av ældre rettigheter, jfr. s. 2. Angaaende brændevinshandelen i Sarpsborg (Borregaard) paagaar civil sak. Forøvrig er nu samlagsmonopolet gjennomført i alle norske byer, hvor brændevinshandel foregaar, idet en ældre brændevinsrettighet i Kristiania, som endnu bestod i 1911, senere er bortfalt.

I henhold til lov av 17 mai 1904 § 7 kan imidlertid magistrat og formandskap overdrage et bestemt antal samlagsrettigheter til salg av brændevin til handelsborgere for 1 aar ad gangen mot en avgift til samlaget. Saadanne rettigheter indehaddes i 1911 av ialt 27 handelsborgere, alle i Kristiania. Disse har en meget betydelig omsætning av brændevin, hvilket bl. a. fremgaar derav, at de tillikemed den nysnævnte ældre rettighet tilsammen hadde at betale (for 1911) en avgift av kr. 361 000. Paa lignende maate kan efter nævnte lovs § 8 et bestemt antal skjenkerettigheter tildeles hoteliere m. fl. Av saadanne fandtes i 1911: 4 i Kristiania, 1 i Lillehammer, 2 i Kongsberg, 1 i Holmestrand, 3 i Horten og 3 i Tønsberg, tilsammen 14. I 1907—1910 var antallet av rettigheter efter brændevinslovens §§ 7 og 8 henholdsvis 28 og 15, nemlig foruten de nævnte yderligere 1 salgsret og 1 skjenkeret, begge i Kristiania.

Samlagene hadde i 1911 selv ialt 62 skjenkesteder og 55 salgssteder (tildels i samme gaard som skjenkningsstederne), se tabel 2 (de 2 sidste rubrikker). Av de 55 skjenkerettigheter utøvedes 29 i hoteller og restauranter m. v. (16 i Kristiania, 6 i Trondhjem (samtlige), 4 i Hamar (likesaa), 1 i Drammen, 1 i Hønefoss og 1 i Kristiansand) for samlagets regning, mens de ovennævnte rettigheter efter brændevinslovens § 8 utøves for vedkommende hoteleiers egen regning.

Siden 1907 er antallet av skjenkesteder gaat ned fra 85 til 62. Derimot er salgsstedernes antal temmelig uforandret. Jfr. nærmere tabel 2.

Ret til partisalg (paa 250 liter eller derover) har derhos 1 — én — kjøbmandsforretning (i Stavanger).

Paa landet findes kun nogen ganske enkelte rettigheter til salg eller skjenkning av brændevin (i 1908—1911: 6, hvorav 2 ældre rettigheter (i Romsdals amt, benyttet kun til salg) og 4 skjenkerettigheter bevilget efter lov 17 mai 1904 § 10 til sanatorier m. v. Hertil kommer, at adskillige dampskibe (i 1907: 77, i 1909: 67, i 1910: 69) i henhold til brændevinslovens § 12 har bevilling til skjenkning av brændevin til passagerer m. fl.

II. Forbruk i Norge av brøndevin, vin og øl i aarene 1907—1911.

A. Brøndevin.

Det til fortæring anvendte brøndevin i aarene 1907—1911 kan tilnærmelsesvis beregnes paa følgende maate (jfr. „Alkoholstatistik I“ og Statistisk Aarbok 1911, tabellerne 131—133).

	Liter brøndevin av 50 pct.s alkoholstyrke.				
	1907	1908	1909	1910	1911
I. Norsk brøndevin:					
1. Indenlandsk tilvirkning	5 997 000	4 442 000	2 088 000	2 706 000	2 206 000
2. Uttat av de statskontrollerte brøndevinsoplag mere end indlagt	602 000	2 074 000	1 983 000	÷ 294 000	136 000
3. Utført norsk brøndevin	1 124 000	914 000	192 000	408 000	247 000
1 + 2 ÷ 3: Forbruk av norsk brøndevin	5 475 000	5 602 000	3 879 000	2 004 000	2 095 000
4. Denaturert eller til videnskabelig bruk anvendt brøndevin ¹	720 000	771 000	682 000	481 000	645 000
1 + 2 ÷ 3 ÷ 4: Norsk brøndevin til fortæring	4 755 000	4 831 000	3 197 000	1 523 000	1 450 000
II. Utenlandsk brøndevin:					
1. Indførsel	1 556 000	1 742 000	3 830 000	6 341 000	6 107 000
2. Derav gjennutført	36 000	40 000	36 000	34 000	35 000
1 ÷ 2: Utenlandsk brøndevin til fortæring	1 520 000	1 702 000	3 794 000	6 307 000	6 072 000
Ialt brøndevin til fortæring	6 275 000	6 533 000	6 991 000	7 830 000	7 522 000
Tilnærmelsesvis beregnet virkelig forbruk²	6 184 000	6 447 000	6 838 000	7 550 000	7 624 000
Do. pr. indbygger	2.68	2.78	2.92	3.21	3.22

¹ I tilvirkningsterminen, som ender 30 juni.

² Tallet for vedkommende aar tillagt halvparten av tallet for det foregaaende aar og summen dividert med 1½; herved er hensyn tat til den omstændighet, at adskillig av det tilvirkede og indførte brøndevin først forbrukes i det følgende aar.

B. Vin.

Indførsel av vin, der i aarene 1891—95 gjennomsnittlig utgjorde 2 450 000 liter eller 1.21 liter pr. indb., oversteg i hvert av de følgende 8 aar 4 millioner liter og naadde i 1898 en høide av 5 877 000 liter; gjennomsnittlig var den i disse 8 aar 5 040 000 liter (2.32 liter pr. indb.), hvorav en betydelig del saakaldt „laddevin“, hvilken indførsel det dog tilsidst lykkedes i det hovedsagelige at vinde bugt med. Efter 1903 har vinindførselen ikke

oversteget 3.3 mill. liter; men den har i de sidste aar været stigende. Den utgjorde i aarene 1907—1911 henholdsvis 2 593 000, 2 505 000, 2 807 000, 3 285 000 og 3 317 000 liter, eller 1.12, 1.08, 1.20, 1.40 og 1.40 liter pr. indb.

C. Øl.

Ifølge Alkoholstatistik I, side 27, supplert med tilsvarende opgaver for de sidste aar, kan ølforbruget i hvert av aarene 1907—1911 beregnes saaledes:

		1907.	1908.	1909.	1910.	1911.
Korn sat i støp ¹	1 000 kg.	8 672	8 100	8 733	8 095	8 878
Derav til øltilvirkning	1 000 kg.	7 824	7 502	8 733	8 095	8 878
Beregnet tilvirkning av ølmalt	1 000 kg.	6 416	6 177	7 219	6 719	7 369
Indført malt (netto)	1 000 kg.	1 635	1 703	1 574	1 636	1 752
Tils. malt anvendt til øl	1 000 kg.	8 051	7 885	8 793	8 405	9 121
Antagen tilvirkning av øl.	hl.	418 652	417 905	c. 450 000	462 275	501 655
Utførsel av øl med fradrag av indførsel	hl.	2 750	2 730	3 071	2 859	3 357
Beregnet ølforbruk ialt	hl.	415 902	415 175	c. 447 000	459 416	498 298
— — pr. indb	liter	18.0	17.9	c 19.0	19.5	21.0
Beregnet alkoholmængde (100%) pr. indb.	liter	0.74	0.73	0.76	0.77	0.83

D Den samlede alkoholmængde (100 %)

i brønnevin (denaturert etc. ikke medregnet), vin og øl pr. indbygger gik fra 1900 til 1905 ned fra ca. 3.1 til ca. 2.1 liter pr. indbygger, men er i løpet av aarene 1907—1911 gaatt op til ca. 2.5 liter. For hvert av disse aar er den beregnet saaledes: i 1907: 2.19, i 1908: 2.23, i 1909: 2.34, i 1910: 2.51 og i 1911: 2.58 liter.

I aaret 1911 har forøvrig forbruget saavel av brønnevin som av vin og øl været paa det nærmeste uforandret fra 1910, bortset fra litt stigning for øllets vedkommende.

III. Avholdsforeninger m. v.

I aarsoversigten for 1903 (se „Meddelelserne“ for 1904, s. 160—161) er indtat nogen opgaver over medlemstallet i de norske avholdsforeninger siden 1845. Disse opgaver er i oversigterne for 1904—1907 samt i nærværende oversigt supplert efter avholdsforeningernes sidste aarsberetninger eller de av disse i Kirkedepartementet gjorde utdrag (jfr. St. prp. nr. 1. hovedpost V (tidligere IV), samt efter „Norsk Avholds-Aarbok“.

¹ I tilvirkningsterminen, som ender 30 juni.

De i omstaaende tabel anførte statsunderstøttede selskaper hadde saaledes i 1909 157 215 voksne medlemmer og 54 439 barn, i 1910 157 610 voksne og 56 020 barn, i 1911 ca. 163 377 voksne og ca. 57 850 barn og i 1912 ca. 168 151 voksne medlemmer og ca. 60 865 barn.

Naar hertil videre legges:

„Verdande“ med ca. 2 000 medlemmer, Den frisindede godtemplarorden med ca. 1 300 medlemmer, Templar-orden T. of T., ca. 150 samt ialfald endel hundrede medlemmer av forskjellige mindre organisasjoner, hvorav kan nævnes National godtemplarorden, Norges underoffiserers avholdslag samt presternes, lægernes og lærernes totalavholdsorganisasjoner og noget over 20 000 voksne metodister og andre dissenterer m. fl. som praktiserer totalavhold uten at være indskrevet i noget av de ovenanførte selskaper blir det samlede antal av organiserte voksne avholdsfolk i Norge for tiden omtrent 193 000 eller 12½ pct. av den samlede befolkning over 15 aar; legges hertil ca. 71 000 barn i organiserte foreninger eller samfund, blir det samlede antal ca. 264 000. Hertil kommer mange tusen avholdsfolk som ikke tilhører noget selskap.

For en række av aar har Staten bevilget kr. 12 000 til „foranstaltninger mot misbruk av berusende drikke“; for 1910—1911 blev dette beløp forhøiet til kr. 15 200, for 1911—1912 til kr. 16 200 og for 1912—1913 til kr. 20 000.

Dette beløp har Kirkedepartementet fordelt med henholdsvis kr. 7 700 til D. N. T., kr. 5 400 til I. O. G. T., kr. 1 200 til D. N. G. T., kr. 1 400 til D. B. K. (hvori det Kirkelige Totalavholdsselskap er optat fra 7 juli 1912), kr. 1 200 til N. K. T. S., kr. 700 til D. B. B., kr. 500 til N. S. U. A. og kr. 500 til N. J. A. F.; desuten som bidrag til „Internationalss Bureau zur Bekämpfung des Alkoholismus“ i Lausanne, Schweiz, kr. 200, Landskomiteen for avholdsundervisning kr. 1 000 og „Internationale Vereinigung gegen den Missbrauch geistiger Getränke“ i Berlin kr. 200.

For aaret 1913—1914 er bevilget ialt kr. 22 400.

Statsunderstøttede totalavholdsselskaper ved begyndelsen av aarene:

Selskaper.	1909.					1910.				
	Antal lag (loger, foreninger eller forbund).	Antal medlemmer.				Antal lag (loger, foreninger eller forbund).	Antal medlemmer.			
		Mænd.	Kvinder.	Barn.	Tilsammen.		Mænd.	Kvinder.	Barn.	Tilsammen.
Det norske Totalavholdsselskap	1 308	46 780	57 182	29 505	133 467	1 389	46 196	56 599	30 457	133 252
Norges Storloge av „International Order of Good-Templars“ ¹	1 049	19 037	19 392	ca 20 639	ca. 59 068	1 124	19 699	20 481	20 974	61 154
Den norske godtemplarordens storloge ²	175	5 800		2 500	8 300	166	2 706	2 604	2 630	7 940
Det blaa Kors	23	1 742		730	2 472	25	1 873		795	2 668
Norske kvinders Totalavholdssel- skap ²	51	-	2 979	594	3 573	54	-	3 000	600	3 600
Det blaa Baand ³	50	3 244		471	3 715	54	3 331		564	3 895
Norges studerende ungdoms av- holdsforbund ¹	26	677		-	677	23	689		-	689
Norske jernbanemænds avholds- forbund	8	382	-	-	382	8	432	-	-	432
Tilsammen	2 690	157 215		54 439	211 654	2 843	157 610		56 020	213 630

	1911.					1912.				
Det norske Totalavholdsselskap .	1 400	46 034	57 523	30 013	133 570	1 384	44 991	57 373	31 829	134 193
Norges Storloge av „International Order of Good-Templars“ ¹ . . .	1 130	43 158		22 807	65 965	1 206	46 499		23 602	70 101
Den norske godtemplarordens storloge ²	153	5 042		2 950	7 992	170	5 312		3 030	8 342
Det blaa Kors	34	2 314		636	2 950	53	4 429		1 099	5 528
Norske kvinders Totalavholdsselskap ²	61	-	3 967	724	4 691	70	-	4 094	648	4 742
Det blaa Baand ³	55	ca. 3 200		ca. 550	3 750	43	ca. 3 300		ca. 500	3 800
Det kirkelige Totalavholdsselskap ¹	25	ca. 900		ca. 170	1 070	29	ca. 870		ca. 157	1 027
Norges studerende ungdoms avholdsforbund ¹	23	682		-	682	19	657		-	657
Norske jernbanemænds avholdsforbund	⁴ 10	⁴ 557	-	-	⁴ 557	12	626	-	-	626
Tilsammen	2 891	ca. 163 377		ca. 57 850	221 227	2 986	ca. 168 151		ca. 60 865	229 016

¹ Opgaverne gjælder pr. 1 mai.

² — — — — — 1 juni.

³ — — — — — 15 juni.

⁴ Opgaverne for 1911 regnet pr. 1 oktober 1910.

IV. Brøndeivinssamlagenes omsætning, indtægter og utgifter, overskud og dettes anvendelse m. v. i aarene 1908—1911.

Brøndeivinssamlagenes aarlige omsætning av brøndeivin er fra 1905 til 1911 steget fra 3 221 304 til 4 395 753 liter; det sidstnævnte kvantum er større end i noget tidligere aar.

Denne stigning maa, ialfald for en væsentlig del, tilskrives de efterhaanden bedrede økonomiske forhold. Forøkelsen av samlagenes samlede omsætning har i dette tidsrum været jevn fra aar til andet med undtagelse av aaret 1909, da den gik litt tilbake paa grund av nedleggelsen av samlagene i Fredrikstad, Moss og Hammerfest; naar disse 3 samlag heller ikke medregnes i 1908 blir der fra 1908 til 1909 omtrent samme stigning som i de øvrige aar.

Mens fra 1908—1910 saagodtsom alle samlag viser stigende omsætning av brøndeivin, er der i 1911 flere, som viser nedgang i omsætningen i forhold til det foregaaende aar, nemlig Fredrikshald, Hønefoss, Drammen, Kongsberg og Trondhjem. For alle samlag underrett var der i 1911 en stigning av 186 261 liter (i 1910 utgjorde stigningen 248 668 liter).

Ved de 15 største samlag utgjorde brøndeivinsomsætningen i hvert av 1905—1911:

	1905.	1906.	1907.	1908.	1909.	1910.	1911.
	Liter.	Liter.	Liter.	Liter.	Liter.	Liter.	Liter.
Kristiania . . .	413 345	379 799	485 294	561 555	617 639	691 073	733 526
Bergen . . .	442 363	511 185	585 012	617 915	640 893	658 954	675 201
Trondhjem . . .	501 170	503 931	538 702	597 304	615 035	628 238	621 690
Drammen . . .	204 473	201 017	231 908	240 662	263 261	284 987	271 842
Fredrikstad . . .	150 297	149 185	170 496	180 723	-	-	-
Hamar . . .	125 092	127 786	145 986	160 949	188 869	204 269	214 011
Kristiansand . . .	149 950	145 127	164 126	171 273	177 244	193 023	207 425
Tromsø . . .	92 094	109 490	123 903	116 261	135 307	165 465	205 507
Fredrikshald . . .	92 093	96 877	115 728	124 571	134 368	138 008	135 173
Tønsberg . . .	81 679	79 094	87 680	103 671	110 430	120 271	127 418
Bodø . . .	58 812	73 615	89 477	96 785	112 212	115 538	115 580
Lillehammer . . .	73 777	77 637	85 617	94 615	96 294	106 876	111 749
Gjøvik . . .	66 002	72 863	74 724	81 118	90 202	100 847	108 651
Arendal . . .	76 483	73 148	79 977	84 844	83 027	91 628	100 260
Kongsberg . . .	77 027	78 403	84 384	90 529	94 478	99 492	99 350

Det av samlagene solgte kvantum er her opført saaledes som dette av disse selv er meddelt, uten nogen omregning til en bestemt alkoholstyrke. For at kunne sammenligne det av samlagene solgte kvantum med det samlede beregnede forbruk i Riket (jfr. ovenfor under avsnit II) har man for hvert aar omregnet det av samlagene solgte kvantum til 50 pct. i alkoholstyrke. Man har da regnet, at dette brøndeivin gjennomsnitlig har holdt 45 pct.

Paa denne maate har man for aarene 1906—1911 anstillet følgende sammenligning :

Liter beregnet til 50 % alkoholstyrke:

A a r.	Tilnærmelsesvis beregnet samlet forbrug i Riket.	Derav solgt av samlag.	Pct.
1906 . . .	5 728 000	2 984 000	52.1
1907 . . .	6 184 000	3 375 000	54.6
1908 . . .	6 447 000	3 627 000	56.3
1909 . . .	6 838 000	3 565 000	51.9
1910 . . .	7 550 000	3 789 000	50.2
1911 . . .	7 624 000	3 956 000	51.9

Samlagene sælger altsaa noget over halvparten av det hele forbruk i Riket. For de enkelte aar er forøvrig procenttallene noget usikre, da man ikke nøiagtig kan beregne det virkelige forbruk i de enkelte aar, jfr. avsnit II.

For aarene 1908—1911 har man i tabel 3 sammenstillet brændevinssamlagenes salg og skjænkning, særskilt for hvert samlag. Det vil herav sees, at mens salget er øket for alle samlag paa ett nær (Grimstad), stiller forholdet sig tildels temmelig forskjellig for skjænkningens vedkommende: i Kristiania er denne forøket fra 273 039 liter i 1908 til 371 922 liter i 1911, men i Trondhjem er det utskjænkede kvantum — paa grund av 2 skjænkesteders nedleggelse — gaat ned fra 55 019 til 29 251 liter. De øvrige samlag, bortset fra de i 1909 og 1910 nedlagte, viser tilsammen litt forøkelse, nemlig fra 62 381 liter i 1908 til 68 766 liter i 1911; i Hønefoss, Drammen, Aasgaardstrand, Grimstad og Bodø var brændevinsskjænkningen gaat ned, i de øvrige av disse byer mere eller mindre op. I Fredrikshald, Kongsvinger, Lillehammer, Larvik, Bergen og Tromsø drev samlagene i 1908—1911 kun salg, ikke skjænkning av brændevin.

Samlagenes pengeomsætning er steget mere end det solgte kvantum, idet brændevin priserne er forhøiet.

I 1905 solgte samlagene	3 221 304 liter br.vin for kr. 9 654 808 = kr. 3.00 pr. l.
- 1906	— „ — 3 315 721 — „ — - 9 975 408 - - 3.01 —
- 1907	— „ — 3 750 225 — „ — - 11 377 687 - - 3.03 —
- 1908	— „ — 4 029 459 — „ — - 12 128 903 - - 3.01 —
- 1909	— „ — 3 960 824 — „ — - 12 441 975 - - 3.14 —
- 1910	— „ — 4 209 492 — „ — - 13 554 512 - - 3.22 —
- 1911	— „ — 4 395 753 — „ — - 14 453 483 - - 3.29 —

I den som bilag meddelte tabel 1 gives for hvert enkelt samlag oplysning om det samlede salgsbeløp for brændevin (for øl, vin etc. se tabel 2), samt om samlagenes samlede inntægter, utgifter og overskud i det hele og særskilt for brændevinshandelen. — Opgaver over brændevinssamlagenes vareomsætning findes i tabel 2.

I hvert av aarene 1900—1911 utgjorde brændevinssamlagenes samlede salgsbeløb for brændevin, og deres indtægter, udgifter og nettooverskud:

Samlag.	Omsætning av brændevin. (Salgs-beløb.)	Samlede indtægter.	Samlede udgifter.	Derav var:		Nettooverskud.	Av foranstaaende vedkom brændevinshandelen:		
				Indtægts-skat til Statskassen	Kommunale skatter og avgifter.		Indtægt.	Udgift.	Overskud.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Ialt 1900 27 samlag	9 008 623	3 760 570	1 640 059	84 748	205 371	2 120 511	3 538 770	1 560 392	1 978 378
- 1901 33 —	9 788 552	3 942 421	1 896 142	106 769	279 204	2 046 279	3 712 999	1 804 086	1 908 913
- 1902 33 —	9 508 151	3 819 896	1 933 430	115 161	309 488	1 886 466	3 621 904	1 849 404	1 772 500
- 1903 32 —	9 221 004	3 636 232	1 903 023	109 541	312 010	1 733 209	3 453 881	1 824 892	1 628 989
- 1904 33 —	9 568 324	3 892 686	1 914 090	110 127	332 919	1 978 596	3 738 416	1 847 667	1 890 749
- 1905 32 —	9 654 808	4 008 995	1 939 797	116 160	361 107	2 069 198	3 850 320	1 867 630	1 982 690
- 1906 32 —	9 975 408	4 069 962	1 967 448	118 774	379 732	2 102 514	3 914 975	1 892 216	2 022 759
- 1907 32 —	11 377 687	4 514 499	1 955 606	123 217	374 248	2 558 893	4 350 913	1 880 634	2 470 279
- 1908 30 —	12 128 903	4 689 979	1 967 516	145 352	383 353	2 722 463	4 517 671	1 886 306	2 631 365
- 1909 28 —	12 441 975	4 871 836	1 884 761	148 496	369 616	2 987 075	4 700 830	1 804 067	2 896 763
- 1910 27 —	13 554 512	5 303 625	1 999 223	168 963	415 721	3 304 402	5 140 455	1 916 062	3 224 393
- 1911 27 —	14 453 483	5 647 420	2 135 275	192 555	468 254	3 512 145	5 477 866	2 050 482	3 427 384

Av utgifterne i 1908—1911 henholdsvis kr. 1 967 516, kr. 1 884 761, kr. 1 999 223, kr. 2 135 275 utgjorde:

	1908.	1909.	1910.	1911.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Indtægtsskat til Statskassen	145 352	148 496	168 963	192 555
Øl- og vinavgift	32 113	30 100	29 773	30 187
Øvrige kommunale skatter	351 240	339 516	385 948	438 067
Ialt	528 705	518 112	584 684	660 809

eller i 1908—1911 henholdsvis 26.9 pct., 27.5 pct., 29.3 pct. 30.9 pct. av de samlede utgifter.

Ved at sammenholde indtægt og utgift ved brændevinshandelen i 1908—1911 med de i samme aar avhændede kvanta brændevin utkommer som gjennomsnitlig indtægt, utgift og nettooverskud pr. liter:

	1908.	1909.	1910.	1911.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Indtægt	1.12	1.19	1.22	1.25
Utgift	0.47	0.46	0.45	0.47
Nettooverskud	0.65	0.73	0.77	0.78

I indtægterne av brændevinshandelen er medregnet avgifter i henhold til brændevinslovens §§ 7, 8 og 9, nemlig:

	1908.	1909.	1910.	1911.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Kristiania	351 500	362 500	365 000	369 000
Lillehammer.	800	800	800	800
Kongsberg	600	600	600	600
Holmestrand	50	50	50	50
Horten.	95	95	95	95
Tønsberg.	750	750	750	825
Ialt	353 795	364 795	367 295	371 370

Av utgifterne ved samme vedkom i 1908—1911 erstatning for indløste brændevinsrettigheter:

	1908.	1909.	1910.	1911.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Kristiania.	17 200	14 200	10 600	10 600
Lillehammer	200	-	-	-
Drammen	4 800	4 800	3 600	3 600
Kongsberg	1 800	1 800	1 800	1 800
Tønsberg	300	300	300	300
Vadsø	800	800	800	800
Ialt	25 100	21 900	17 100	17 100

Videre er av dette utgiftsbeløp avsat til fond for fremtidig støtte av samlagets funktionærer:

	1908.	1909.	1910.	1911.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Fredrikshald	1 000	3 000	3 000	3 000
Kristiania	3 000	20 000	20 000	20 000
Hamar	1 756	1 760	1 995	2 089
Lillehammer.	-	-	3 000	3 120
Gjøvik	1 000	1 000	1 000	1 000
Hønefoss	3 000	3 000	3 000	3 000
Drammen.	¹ 4 000	¹ 5 000	¹ 6 000	¹ 6 000
Kongsberg	-	-	-	5 000
Horten	559	593	730	1 681
Tønsberg	2 000	2 000	2 000	2 000
Larvik	2 000	2 000	2 000	4 000
Arendal	3 000	3 000	3 000	3 000
Grimstad	-	600	600	600
Kristiansand.	5 000	-	-	-
Bergen	6 323	7 483	8 251	8 418
Trondhjem	6 873	8 067	8 201	8 074
Bodø	-	5 000	5 000	5 000
Tromsø	1 800	2 000	2 500	3 000
Hammerfest.	390	-	-	-
Vadsø	-	-	1 200	1 200
Ialt	41 701	64 503	71 477	80 182

¹ Herav skal dog det fornødne beløp fratrekkes til amortisation vedkommende en avstaat brændevinsret.

Endvidere indgaar under udgifterne de til reservefond avsatte beløp: for 1908 i Kongsvinger og Horten hver kr. 2 000, i Svelvik kr. 400; for 1909: Kongsvinger og Horten likesaa, Svelvik kr. 500; for 1910: som 1909; for 1911: Kongsvinger og Horten likesaa, Hølen kr. 400.

I indtægten av handel med øl og vin m. v. er her medregnet et enkel samlags reservefondsrenter (i 1908—1911 henholdsvis kr. 3 000, kr. 2 700 kr. 2 700 og kr. 3 000).

Det ovennævnte samlede overskud i 1908—1911 kr. 2 722 463, kr. 2 987 075, kr. 3 304 402 og kr. 3 512 145 har i sin helhet faat følgende anvendelse:

	1908.	1909.	1910.	1911.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1. Statens andel (65 pct. av overskuddet vedkommende brændevinshandelen, fra-regnet det til reservefondet avsatte) . .	1 710 535	1 882 898	2 095 855	2 227 800
2. Samlagskommunernes andel (15 pct. av do.)	394 739	434 513	483 656	514 108
3. Amtskommunernes andel (1908: 8, senere 10 pct. av do)	210 529	289 677	322 441	342 738
4. Anvendt eller avsat til almennyttige øiemed	406 660	379 987	402 450	427 499
Ialt overskud	2 722 463	2 987 075	3 304 402	3 512 145
Naar hertil yderligere lægges de av samlagene betalte skatter og avgifter, nemlig	528 705	518 112	584 684	660 809
utkommer i samlet sum	3 251 168	3 505 187	3 889 086	4 172 954

hvilket utgjør det beløp, som er kommet Staten, kommunerne og almennyttige formaal tilgode av samlagenes indtægter (bortset fra tilvirkningsavgift og indførselstold).

Den samlede sum, som i aarene 1881—1911 paa deane maate er kommen stat, kommuner eller almennyttige øiemed tilgode av samlagenes indtægter, utgjør kr. 66 263 395 eller i aarlig gjennemsnit kr. 2 137 529.

Om den specielle anvendelse av den til almennyttige øiemed disponerte del av samlagenes overskud for 1908—1910 hitsættes omstaaende oplysninger, Som ovenfor anført, utgjorde, disse beløp henholdsvis kr. 406 660, kr. 379 987 og kr. 402 450, hvortil kommer endel fra tidligere aar gjenstaa-

ende udisponerte overskudsbeløp m. v.,¹ nemlig ialt henholdsvis kr. 16 565, kr. 21 098 og kr. 17 008, saaledes at det hele beløp, hvorfor der i nedestaaende tabel er gjort nærmere rede, utgjør tilsammen i vedkommende aar henholdsvis kr. 423 225, kr. 401 085 og kr. 419 458.

	1908.	1909.	1910.
Indremissionen kr.	9 400	8 700	7 000
Kirkebygninger -	2 800	1 531	803
Andre kirkelige eller religiøse formaal -	3 082	5 665	6 385
Museer, samlinger samt andre videnskabelige øiemed	30 879	37 975	39 211
Biblioteker, læseværelser, læseselskaper -	13 200	18 555	16 725
Folkeskolen: skolebygninger -	4 912	4 462	7 002
biblioteker og samlinger -	1 150	920	965
iøvrig -	459	320	685
Middelskoler og høiere skoler: bygninger . . -	150	-	-
biblioteker og samlinger -	550	525	500
iøvrig -	2 920	2 260	2 485
Aftenskoler, søndagsskoler, sjømandsskoler, tegne- skoler, tekniske skoler, arbeiderakademier o. lign. -	20 243	21 130	21 631
Husflids-, haandgjernings- og husholdningsskoler -	32 355	27 780	29 860
Stipendier for haandverkere m. fl. -	200	1 250	200
Barneasylar, barnehjem, opdragelsesanstalter . -	54 364	55 450	59 017
Magdalenehjem o. lign. -	3 300	3 300	3 500
Ynglingeforeninger og andre kirkelige foreninger for unge -	5 895	5 025	5 115
Avholdsforeninger, avholdssaken -	6 925	7 209	7 195
Forøvrig til ædruelighetens fremme ² -	2 765	2 385	4 620
Arbeiderforeninger, haandverkerforeninger, sjø- mandsforeninger -	800	1 025	450
Landboforeninger, fiskeformerelse, utstillinger m. v. -	11 732	7 960	9 142
Forskjellige foreninger -	2 655	2 012	3 915
Arbeiderhjem, sjømandshjem, aldershjem . . . -	15 700	11 350	10 450
Offentlige sykehus samt læger, sundhetsvæsen -	24 420	17 270	21 932
Diakonisser -	11 634	11 556	10 682
Syke- og understøttelsesforeninger m. v. . . . -	29 494	28 395	28 48
Fattiges understøttelse, pleie og bespisning . . -	36 688	37 620	36 748
Skytterlag -	2 198	1 825	1 950
Gymnastikvæsen og idræt (jfr. ogsaa note ved folkeskolen) -	6 835	6 526	7 725
Badehus -	19 499	14 214	14 393
Teatre, festivitetslokaler, forlystelsessteder etc. -	3 309	2 610	4 964
Musik, sang -	16 453	17 427	18 300
Andre kunstneriske formaal -	200	200	2 700
Jernbanebidrag -	-	-	-
Oparbeidelse av gater og veianlæg -	2 200	2 550	3 132
Andre bidrag til kommunikationsvæsenet . . . -	2 750	3 041	3 543

¹ Iberegnet legatrenter i Kristiania, idet disse er utdelt sammen med samlagets overskud.

² Eller til fremme av ædruelighetsforanstaltninger uten nærmere angivelse.

	1908.	1909.	1910.	
Elektricitetsverk	- 1 000	694	-	
Vandverker, vandledning, kloakvæsen	- 2 827	1 918	1 509	
Offentlige parker, træplantninger m. v. ¹	- 12 709	12 746	12 954	
Andre formaal	- 218	100	150	
	Ialt utdelt kr.	398 870	385 481	406 033
Henstaaende udisponert eller uoplyst, hvortil disponert	- 24 355	15 604	13 425	
	Tilsammen kr.	423 225	401 085	419 458

Blandt de specielle formaal, der har været gjenstand for understøttelse av samlagenes overskud, indtar ogsaa i 1908—1910, som i alle tidligere aar, undervisningsvæsenet den første plads, idet der til samme, naar aftenskoler, søndagsskoler m. v. samt husflids-, husholdnings- og lignende skoler medregnes, av aarets overskud er bidraget ialt: i 1908 kr. 62 739 eller 15.7 pct., i 1909 kr. 57 397 eller 14.8 pct. og i 1910 kr. 63 128 eller 15.5 pct. av det hele til almenyttige øiemed disponerte beløp, hvorhos saagodtsom samtlige de bidragsydende samlag har deltat heri. Det er derhos at merke, at de under „museer, samlinger“ etc, „biblioteker“ og „gymnastikvæsen“ opførte bidrag likeledes delvis vedkommer undervisningen eller folkeoplysningen.

Som andre væsentlige formaal kommer dernæst barneasyler m. v. med henholdsvis i 1908, 1909 og 1910 13.6, 14.4 og 14.5 pct., fattiges understøttelse m. v. med 9.2, 9.8 og 9.1 pct., museer o. l. med 7.7, 9.9 og 9.7, syke- og understøttelsesforeninger med 7.4, 7.4 og 7.2, sykehus m. m. med 6.1, 4.5 og 5.4, badehus med 4.9, 3.7 og 3.5 pct. Som mere fremtrædende formaal kommer ogsaa musik, biblioteker m. v., offentlige parker, træplantninger m. v., arbeiderhjem o. l., diakonisser, „landboforeninger, fiskeformerselse, utstillinger m. v.“ med mellem ca. 2 $\frac{1}{2}$ og 4 $\frac{3}{4}$ pct. hver. Til direkte fremme av avholdssaken og andet ædruelighetsarbeide er der i 1908 ialt ydet kr. 9 690 eller ca. 2.5 pct. av de samlede bidrag av overskuddet, i 1909 kr. 9 594 (2.5 pct.) og i 1910 kr. 11 815 (2.9 pct.). De allerfleste samlag har ydet bidrag til dette øiemed. For en række av tidligere aar stiller samlagenes bidrag til avholdssaken o. l. procentvis beregnet av det samlede overskud, sig saaledes: i 1882 4.4, i 1883—1887 mellem 2.6 og 3.2, i 1888 2.2, i 1889 1.7, 1890—1895 mellem 1.2 og 1.5, i 1896 og 1897 2.5, i 1898—1903 mellem 3.8 og 4.4, i 1904 3.5, i 1905—1906 2.9 og i 1907 2.5 pct.

¹ Herunder ogsaa ikke nærmere angivne bidrag til selskaper „til byens vel“ o. lign.

Siden samlagenes oprettelse til og med for 1906 er der av deres overskud til almen nyttige øiemed ialt disponert omtrent 26.2 millioner kroner, jfr. nærmere „Meddelelserne“ 1907, side 210.

Den Staten tilfaldende andel av brændevinssamlagenes overskud, der for aarene 1897—1911 ialt utgjorde omtrent 20 mill. kr., er tillagt fondet for Invaliditets- og Alderdomsforsikring som pr. 30te juni ialt utgjorde kr. 30 827 049; til dette fond er der nemlig foruten nævnte statsandel (samt avgifter av privat brændevinshandel) ved forskjellige stortingsbeslutninger ialt avsat 3 mill. kr. (hvortil er kommet indvundne renter).

I tabel 4 meddeles en oversigt over størrelsen av brændevinssamlagenes indbetalte grundfond samt reservefond ved utgangen av aarene 1908—1911. Det vil sees at det indbetalte grundfond for samtlige samlag ved sidstnævnte aars utgang ialt utgjorde 524 200 kr.; mens reservefondene, der ved utgangen av 1894 utgjorde 1 167 000 kr., kun utgjorde kr. 95 800, idet de i 1895 for det meste blev omdannet til legater for byens vel. Det eneste samlag med reservefond var i 1911 Trondhjems, der av overskuddet for aarene 1896—98 hertil ialt avsat kr. 60 000, samt Larvik, Horten, Kongsvinger, Svelvik og Hølen, der i de sidste aar hadde avsat tils. 35 800 kr. til reservefond eller „driftsfond“.

Tabeller.

Tabel 1. Brændevinssamlagenes indtægter og udgifter i aarene 1908—1911.

1908.

Samlag.	Omsætning av brændevin. (Salgsbeløb). ¹	Samlede indtægter.	Samlede udgifter. ²	Derav var :		Netto- over skud.	Av foranstaaende vedkom brændevinshandelen.		
				Indtægts-skat til Statskassen.	Kommunale skatter og avgifter. ³		Indtægt.	Utgift.	Over-skud.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1. Fredrikshald . . .	361 813	144 418	60 750	5 228	10 552	83 668	120 247	44 569	75 678
2. Fredrikstad . . .	538 819	174 472	87 900	6 424	21 095	86 572	174 472	87 900	86 572
3. Hølen	17 108	6 631	5 395	35	788	1 236	5 760	4 524	1 236
4. Drøbak	57 517	19 326	8 437	293	1 299	10 889	18 543	8 157	10 386
5. Kristiania	2 065 881	1 424 342	564 877	45 899	114 956	859 465	1 363 608	543 027	820 581
6. Hamar	478 499	129 133	43 107	4 412	8 418	86 026	4 129 133	4 43 107	4 86 026
7. Kongsvinger . . .	176 618	41 424	19 064	589	1 149	22 360	41 424	19 064	22 360
8. Lillehammer . . .	271 595	74 050	22 254	2 270	5 021	51 796	74 050	22 254	51 796
9. Gjøvik	232 009	55 721	26 211	1 222	3 559	29 510	55 721	26 211	29 510
10. Hønefoss	256 082	100 414	41 172	2 762	8 427	59 242	92 061	36 354	55 707
11. Drammen	801 419	267 279	104 006	10 201	19 557	163 273	267 279	104 006	163 273
12. Kongsberg	257 666	70 688	34 101	1 663	5 407	36 587	67 559	32 701	34 858
13. Svelvik	28 901	9 585	6 300	65	1 460	3 285	8 164	5 167	2 997
14. Holmestrand . . .	158 409	56 874	23 226	1 558	6 292	33 648	53 492	21 446	32 046
15. Horten	154 472	49 815	23 859	1 657	5 006	25 956	48 345	22 973	25 372
16. Aasgaardstrand . .	19 601	6 299	4 205	26	349	2 094	5 860	3 924	1 936
17. Tønsberg	326 265	110 377	41 270	2 531	8 346	69 107	104 643	37 907	66 736
18. Larvik	207 344	62 790	32 302	1 916	6 695	30 488	62 790	32 302	30 488
19. Tvedestrand . . .	69 636	24 972	12 078	250	2 174	12 894	22 080	9 186	12 894
20. Arendal	258 804	85 576	36 776	2 276	6 157	48 800	85 576	36 776	48 800
21. Grimstad	89 727	35 256	19 786	745	4 932	15 470	29 603	16 503	13 100
22. Kristiansand . . .	454 529	157 381	73 513	5 291	16 652	83 868	146 946	64 863	82 083
23. Egersund	178 349	54 066	23 692	1 278	4 260	30 374	52 324	22 892	29 432
24. Bergen	1 628 656	467 860	158 009	13 530	32 986	309 851	467 860	158 009	309 851
25. Molde	191 911	60 725	28 866	2 050	4 388	31 859	57 953	27 266	30 687
26. Trondhjem	1 875 514	639 617	283 498	16 302	42 780	356 119	618 051	281 278	336 773
27. Bodø	315 817	115 435	44 925	4 192	14 887	70 510	107 027	39 444	67 583
28. Tromsø	356 597	135 169	62 464	6 285	13 840	72 705	135 169	62 464	72 705
29. Hammerfest . . .	194 693	70 393	51 267	3 872	7 163	19 126	70 393	51 267	19 126
30. Vadsø	104 652	39 891	24 206	530	4 758	15 685	31 538	20 765	10 773
Ialt 1908. 30 samlag ⁵	12 128 903	4 689 979	1 967 516	145 352	383 353	2 722 463	4 517 671	1 886 306	2 631 365

¹ Omsætningen i liter se tabel 2, hvor derhos — foruten omsætningsmængden av øl m. v. — det samlede salgsbeløb for andre varer end brændevin samt antallet av samlagenes skjænkings- og salgssteder for brændevin findes anført.

² Herunder regnet hvad der er avskrevet paa inventar m. m. samt de til pensionsfond for samlagsfunktionærer avsatte beløb.

³ Iberegnet øl- og vinavgift og bevillingsgebyr (i 1908 kr. 32 113, i 1907 kr. 37 510, i 1906 kr. 37 380, i 1905 kr. 36 820, i 1904 kr. 28 640, i 1903 kr. 29 110, i 1902 kr. 31 120, i 1901 kr. 32 429, i 1900 kr. 29 290, i 1899 kr. 29 360).

⁴ Iberegnet salg av litt øl m. v.

⁵ Der var i 1908 31 samlag i virksomhet, nemlig foruten de i tabellen anførte: Moss (opgaver over indtægter og utgifter mangler).

Tabel 1. (Forts.) Brændevinssamlagens indtægter og udgifter i aarene 1908—1911.

1909.

Samlag.	Omsætning av brændevin. (Salgsbeløp.)	Samlede indtægter.	Samlede udgifter.	Derav var:		Netto-overskud.	Av foranstaaende vedkom brændevinshandelen:		
				Indtægts-skat til Statskassen.	Kommunale skatter og afgifter.		Indtægt.	Udgift.	Over-skud.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1. Fredrikshald	393 554	151 549	66 105	5 372	11 314	85 444	128 047	46 507	81 540
2. Hølen	19 978	6 807	4 564	35	677	2 243	5 963	3 861	2 101
3. Drøbak	59 119	19 736	8 558	293	1 235	11 178	18 873	8 258	10 615
4. Kristiania	2 323 502	1 562 403	592 915	49 859	115 807	969 488	1 498 816	571 228	927 588
5. Hamar	546 527	133 484	47 235	5 347	10 446	86 249	¹ 133 484	¹ 47 235	¹ 86 249
6. Kongsvinger	198 232	49 322	17 519	753	1 265	31 803	49 322	17 519	31 803
7. Lillehammer	283 535	77 796	22 239	2 589	5 221	55 557	77 796	22 239	55 557
8. Gjøvik	256 472	62 107	25 508	1 276	3 550	36 599	62 107	25 508	36 599
9. Hønefoss	263 760	98 875	43 185	3 313	7 850	55 690	89 582	37 258	52 324
10. Drammen	882 213	299 740	109 900	10 750	21 384	189 840	299 740	109 900	189 840
11. Kongsberg	274 602	75 745	33 372	1 663	4 357	42 373	75 160	33 372	41 788
12. Svelvik	34 289	10 155	6 044	65	1 458	4 111	8 654	4 900	3 754
13. Holmestrand	173 592	64 912	26 088	1 833	7 028	38 824	61 520	24 308	37 212
14. Horten	170 082	52 676	24 619	1 662	5 190	28 057	51 124	24 089	27 035
15. Aasgaardstrand	19 483	6 303	4 450	31	367	1 853	5 891	4 071	1 820
16. Tønsberg	363 737	128 096	48 127	3 926	10 810	79 969	120 592	44 383	76 209
17. Larvik	222 670	69 039	32 880	1 999	7 136	36 159	69 039	32 880	36 159
18. Tvedestrand	² 84 255	³ 23 855	³ 11 063	691	³ 2 277	³ 12 792	23 855	11 063	12 792
19. Arendal	258 920	87 806	38 206	2 529	6 293	49 600	87 806	38 206	49 600
20. Grimstad	88 134	34 387	19 934	776	5 313	14 453	28 326	16 987	11 339
21. Kristiansand	481 269	167 784	71 318	6 116	18 247	96 466	159 341	62 774	96 567
22. Egersund	201 134	60 814	24 529	1 332	4 566	36 285	59 016	23 529	35 487
23. Bergen	1 752 442	531 465	164 797	14 869	34 705	366 668	531 465	164 797	366 668
24. Molde	191 920	63 458	30 095	1 949	4 198	33 363	60 428	28 725	31 703
25. Trondhjem	1 976 243	690 539	276 091	19 547	48 874	414 448	669 153	273 871	395 282
26. Bodø	383 675	143 322	54 443	4 411	14 064	88 879	134 035	49 126	84 909
27. Tromsø	419 950	156 960	54 738	4 844	10 775	102 222	156 960	54 738	102 222
28. Vadsø	118 686	42 701	26 239	666	5 209	16 462	34 735	22 735	12 000
Ialt 1909 28 samlag	12 441 975	4 871 836	1 884 761	148 496	⁴ 369 616	2 987 075	4 700 830	1 804 067	2 896 763

¹ Iberegnet salg av litt øl m. v.

² Beregnet.

³ Opgaver vedkommende Tvedestrands brændevinssamlags mulige ølomsætning mangler.

⁴ Herav øl- og vinavgift m. v. kr. 30 100.

Tabel 1. (Forts.) Brændevinssamlagenes indtægter og udgifter i aarene 1908—1911.

1910.

Samlag.	Omsætning av brændevin. (Salgsbeløb).	Samlede indtægter.	Samlede udgifter.	Derav var:		Nettoover skud.	Av foranstaaende vedkom brændevinshandelen:		
				Indtægts-skat til Statskassen.	Kommunale skatter og afgifter.		Indtægt.	Udgift.	Over-skud.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1. Fredrikshald . . .	407 711	155 613	67 484	5 582	11 034	88 129	133 116	48 706	84 410
2. Hølen	31 865	10 062	4 440	35	813	5 622	9 284	3 662	5 622
3. Drøbak	68 666	23 782	9 262	390	1 535	14 520	22 841	8 980	13 861
4. Kristiania	2 621 557	1 734 087	646 915	56 686	125 574	1 087 172	1 661 992	623 407	1 038 585
5. Hamar	606 931	146 472	48 699	5 512	11 173	97 773	¹ 146 472	¹ 48 699	¹ 97 773
6. Kongsvinger . . .	219 820	55 179	18 202	1 072	1 456	36 977	55 179	18 202	36 977
7. Lillehammer . . .	322 240	87 814	26 975	3 222	6 247	60 839	87 814	26 975	60 839
8. Gjøvik	296 613	68 686	25 236	1 277	3 036	43 450	68 686	25 236	43 450
9. Hønefoss	290 893	108 478	47 884	3 312	13 158	60 594	99 180	41 968	57 212
10. Drammen	969 175	329 726	117 644	12 137	24 791	212 082	329 726	117 644	212 082
11. Kongsberg	298 475	87 280	33 551	1 773	4 234	53 729	86 637	33 511	53 126
12. Svelviken	41 501	11 607	6 586	80	1 463	5 021	10 098	5 457	4 641
13. Holmestrand	189 234	73 631	28 048	2 301	7 586	45 583	69 799	26 268	43 531
14. Horten	186 513	60 277	25 082	1 662	5 327	35 195	58 355	24 562	33 793
15. Aasgaardstrand . .	17 536	5 478	4 471	40	393	1 007	5 094	4 196	898
16. Tønsberg	428 456	151 152	53 588	4 690	13 153	97 564	145 575	49 430	96 145
17. Larvik	246 206	76 500	34 077	2 239	7 962	42 423	76 500	34 077	42 423
18. Arendal	293 287	100 609	42 309	3 049	7 205	58 300	100 609	42 309	58 300
19. Grimstad	79 819	34 031	24 832	1 067	8 184	9 199	27 457	19 368	8 089
20. Kristiansand . . .	534 315	189 488	73 044	6 116	18 757	116 444	180 406	64 228	116 178
21. Egersund	202 175	61 425	27 523	2 048	6 603	33 902	59 695	26 323	33 372
22. Bergen	1 856 957	586 291	182 003	16 526	42 298	404 288	586 291	182 003	404 288
23. Molde	208 161	67 399	29 239	1 940	4 198	38 160	64 173	27 778	36 395
24. Trondhjem	2 046 835	669 838	265 273	23 452	54 173	404 565	667 138	265 273	401 865
25. Bodø	408 932	152 398	56 468	5 513	16 208	95 930	142 528	50 922	91 606
26. Tromsø	525 079	197 049	71 438	6 340	13 242	125 611	197 049	71 438	125 611
27. Vadsø	155 560	59 273	28 950	812	5 918	30 323	48 761	25 440	23 321
Ialt 1910 27 samlag	13 554 512	5 303 625	1 999 223	168 963	² 415 721	3 304 402	5 140 455	1 916 062	3 224 393

¹ (Se forrige side.)² Herav gl- og vinavgift m. v. kr. 29 773.

Tabel 1. (Slutn.) Brændevinssamlagens indtægter og udgifter i aarene 1908—1911.

1911.

Samlag.	Omsætning av brændevin. (Salgsbeløp.)	Samlede indtægter.	Samlede udgifter.	Derav var:		Netto-over-skud.	Av foranstaaende vedkom brændevinshandelen:		
				Indtægts-skat til Statskassen.	Kommunale skatter og afgifter.		Indtægt.	Utgift.	Over-skud.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1. Fredrikshald . . .	401 217	156 157	67 686	5 639	10 926	88 471	131 623	48 447	83 176
2. Hølen	60 333	16 511	6 168	35	1 047	10 343	15 445	5 102	10 343
3. Drøbak	76 951	25 941	9 883	591	1 951	16 058	24 787	9 597	15 190
4. Kristiania	2 851 389	1 870 483	680 237	63 514	137 316	1 190 246	1 794 812	656 118	1 138 694
5. Hamar	666 974	157 140	54 755	6 337	12 897	102 385	1 157 140	154 755	1 102 385
6. Kongsvinger . . .	233 067	60 923	20 108	1 595	2 034	40 815	60 923	20 108	40 815
7. Lillehammer . . .	343 965	94 442	30 409	3 772	7 633	64 033	94 442	30 409	64 033
8. Gjøvik	331 144	84 200	28 374	2 322	5 408	55 826	84 200	28 374	55 826
9. Hønefoss	274 697	102 725	47 829	3 533	10 522	54 896	95 411	41 919	53 492
10. Drammen	937 768	312 542	125 505	13 786	28 447	187 037	312 542	125 505	187 037
11. Kongsberg	305 981	88 134	41 724	2 048	4 491	46 410	87 632	41 684	45 948
12. Svelvik	48 173	14 384	5 883	88	1 448	8 501	12 522	4 776	7 746
13. Holmestrand . . .	204 297	79 153	29 528	2 735	9 012	49 625	74 783	27 806	46 977
14. Horten	210 656	67 021	26 980	1 662	5 292	40 041	64 810	26 470	38 340
15. Aasgaardstrand .	23 489	6 349	4 490	40	393	1 859	5 959	4 215	1 744
16. Tønsberg	476 248	168 061	58 474	5 890	15 549	109 587	162 925	54 643	108 282
17. Larvik	295 353	92 880	38 891	2 766	8 033	53 989	92 880	38 891	53 989
18. Arendal	326 830	110 257	42 657	3 160	7 736	67 600	110 257	42 657	67 600
19. Grimstad	84 806	34 928	25 144	1 059	8 181	9 784	27 409	19 225	8 184
20. Kristiansand . . .	578 619	205 027	78 819	6 446	20 638	126 208	196 316	69 532	126 784
21. Egersund	219 673	65 567	28 814	2 267	6 999	36 753	63 787	27 614	36 173
22. Bergen	1 917 792	601 551	189 050	18 516	50 547	412 501	601 551	189 050	412 501
23. Molde	226 596	72 768	31 240	2 049	4 594	41 528	69 633	30 080	39 553
24. Trondhjem	2 071 970	683 695	285 050	27 302	65 094	398 645	680 695	285 050	395 645
25. Bodø	418 619	163 363	58 576	6 063	17 528	104 787	154 721	53 380	101 341
26. Tromsø	682 871	245 909	83 754	7 726	16 472	162 155	245 909	83 754	162 155
27. Vadsø	184 005	67 309	35 247	1 614	8 066	32 062	54 752	31 321	23 431
Ialt 1911 27 samlag	14 453 483	5 647 420	2 135 275	192 555	468 254	3 512 145	5 477 866	2 050 482	3 427 384

¹ (Se næstforegaaende side).

² Herav øl- og vinavgift m. v. kr. 30 187.

Tabel 2. Opgaver over: a) brændevinssamlagenes salg af brændevin, øl og vin samt salgsbeløb for øl, vin o. l. i 1908—1911, b) samlagenes skjænkings- og salgssteder (for brændevin) i samme aar.

1908.

Samla g.	Brændevin.	Bokøl.	Bayersk øl.	Sødtøl o. l.	Vin.	Salgs- beløb for øl, vin, etc. ¹	samlagenes skjænkings- og salgssteder for brændevin.	
							Antal skjænk- nings- steder.	Antal salgs- steder. ²
	Liter.	Liter.	Liter.	Liter.	Liter.	Kr.		
Fredrikshald	124 571	20 051	353 083	4 247	267	181 749	-	3
Fredrikstad	180 723	-	-	-	-	-	-	2
Moss	85 193	³ 886	³ 18 645	-	-	³ c 11 000	³ 4	³ 1
Hølen	5 644	368	8 978	-	137	4 641	1	1
Drøbak	18 872	69	3 851	-	-	2 198	1	1
Kristiania	561 555	3 103	262 138	41 222	57	165 686	30	9
Hamar	160 949	80	339	-	-	244	4	2
Kongsvinger	56 623	-	-	-	-	-	-	1
Lillehammer. . . .	94 615	-	-	-	-	-	-	1
Gjøvik	81 118	-	-	-	-	-	1	1
Hønsfoss	75 614	2 522	35 778	-	-	18 982	3	3
Drammen	240 662	-	-	-	-	-	2	3
Kongsberg	90 529	-	14 223	-	-	8 272	2	2
Svelvik	9 796	1 309	9 973	342	337	7 277	1	1
Holmestrand	50 808	991	13 064	-	332	9 485	1	1
Horten	53 058	245	8 667	-	-	4 690	1	1
Aasgaardstrand . .	6 408	208	2 816	-	-	1 650	1	1
Tønsberg	103 671	3 061	20 471	-	-	14 786	1	1
Larvik	70 892	-	-	-	-	-	-	1
Tvedestrand	23 200	2 320	16 272	412	-	c. 8 800	1	1
Arendal	84 844	-	-	-	-	-	1	1
Grimstad	31 973	3 784	20 208	-	14	14 986	1	1
Kristiansand	171 273	12 387	38 551	-	-	30 780	1	1
Egersund	68 582	1 235	9 510	-	-	5 786	1	1
Bergen	617 915	-	-	-	-	-	-	6
Molde	70 048	1 618	13 899	-	637	10 264	1	1
Trondhjem	597 304	2 160	82 410	1 357	30	49 087	8	7
Bodø	96 785	9 035	17 992	-	49	19 797	1	1
Tromsø	116 261	-	-	-	-	-	-	2
Hammerfest	55 108	-	-	-	-	-	³ 1	³ 1
Vadsø	24 865	11 885	13 216	3 151	-	18 786	1	1
Tilsammen 1908	4 029 459	77 317	964 084	50 731	1 860	c. 588 946	70	60
— 1907	3 750 225	78 690	706 888	45 071	c. 2 310	447 635	85	59
— 1906	3 315 721	63 107	690 731	38 666	2 414	423 171	84	59
— 1905	3 221 304	60 249	715 031	25 435	1 378	437 536	84	59
— 1904	3 462 221	61 936	731 873	31 697	1 933	435 887	86	60

¹ Herunder medregnet endel mineralvande m. v. — Salgsbeløb for brændevin se tabel 1.

² Tildels i samme lokale som skjænkingsstederne.

³ Opgaverne gjælder aaret 1907.

Tabel 2 (forts.). Opgaver over: a) brændevinsamlagenes salg av brændevin, øl og vin samt salgsbeløb for øl, vin o. l. i 1908-1911; b) samlagenes skjænkings- og salgssteder (for brændevin) i samme aar.

1909.

Samlag.	Brændevin.	Bokøl.	Bayersk øl.	Sødtøl o. l.	Vin.	Salgs- beløb for øl, vin, etc. ¹	Samlagenes skjænkings- og salgssteder for brændevin.	
							Antal skjænk- nings- steder. ²	Antal salgs- steder. ³
	Liter.	Liter.	Liter.	Liter.	Liter.	Kr.		
Fredrikshald	134 368	22 098	322 042	3 288	202	169 133	-	3
Hølen	6 566	140	8 015	-	129	4 222	1	1
Drøbak	18 988	72	3 955	-	-	2 399	1	1
Kristiania	617 639	3 312	266 334	56 004	63	173 338	30	9
Hamar	188 869	54	529	-	-	280	4	2
Kongsvinger	61 366	-	-	-	-	-	-	1
Lillehammer	96 294	-	-	-	-	-	-	1
Gjøvik	90 202	-	-	-	-	-	1	1
Hønefoss	79 895	4 265	37 810	-	-	22 396	3	3
Drammen	263 261	-	-	-	-	-	2	3
Kongsberg	94 478	-	-	-	-	1 319	2	2
Svelvik	11 548	1 556	10 256	447	323	7 881	1	1
Holmestrand	53 884	1 014	11 334	-	418	9 917	1	1
Horten	57 528	231	8 948	-	-	4 865	1	1
Aasgaardstrand	6 507	347	2 871	-	-	1 745	1	1
Tønsberg	110 430	3 704	25 817	-	-	18 863	1	1
Larvik	74 816	-	-	-	-	-	-	1
Tvedestrand	26 910	³ 2 320	³ 16 272	³ 412	-	³ 8 800	³ 1	³ 1
Arendal	83 027	-	-	-	-	-	1	1
Grimstad	31 364	3 712	22 388	-	6	16 097	1	1
Kristiansand	177 244	10 990	30 590	-	-	25 114	1	1
Egersund	75 904	1 262	10 881	-	-	6 341	1	1
Bergen	640 893	-	-	-	-	-	-	6
Molde	67 638	1 632	14 029	-	644	10 359	1	1
Trondhjem	615 035	2 342	81 911	1 727	-	49 052	8	7
Bodø	112 212	10 522	19 201	-	20	21 913	1	1
Tromsø	135 307	-	-	-	-	-	-	2
Vadsø	28 651	10 068	13 350	2 952	-	18 167	1	1
Tilsammen 1909	3 960 824	79 641	906 533	64 830	1 805	572 201	65	56

¹ Herunder medregnet endel mineralvande m. v. — Salgsbeløb for brændevin se tabel 1.

² Tildels i samme lokale som skjænkingsstederne.

³ Opgaverne gjælder aaret 1908.

Tabel 2 (forts.). Opgaver over: a) brændevinssamlagenes salg av brædevin, øl og vin samt salgsbeløp for øl, vin o. l i aarene 1908—1911, b) samlagenes skjænkings- og salgssteder (for brædevin) i samme aar.

1910.

Samlag.	Brædevin.	Bokøl.	Bayersk øl.	Sødtøl o. l.	Vin.	Salgs- beløp for øl, vin, etc. ¹	Samlagenes skjænkings- og salgssteder for brædevin.	
							Antal skjænk- nings- steder. ²	Antal salgs- steder. ²
	Liter.	Liter.	Liter.	Liter.	Liter.	Kr.		
Fredrikshald	138 008	25 017	292 184	4 519	209	154 225	-	3
Hølen	10 817	158	6 982	-	146	3 680	1	1
Drøbak	21 740	81	4 261	-	-	2 673	1	1
Kristiania	691 073	3 726	290 482	82 626	66	195 335	30	9
Hamar	204 269	139	542	-	-	354	4	2
Kongsvinger	63 955	-	-	-	-	-	-	1
Lillehammer	106 876	-	-	-	-	-	-	1
Gjøvik	100 847	-	-	-	-	-	1	1
Hønefoss	85 359	4 444	36 885	-	-	23 102	3	3
Drammen	284 987	-	-	-	-	-	2	3
Kongsberg	99 492	-	-	-	-	1 433	2	2
Svelvik	13 043	1 330	11 680	272	366	7 504	1	1
Holmestrand	57 204	987	14 129	-	356	10 581	1	1
Horten	61 687	288	10 635	-	-	5 899	1	1
Aasgaardstrand . . .	6 014	217	3 224	-	-	1 729	1	1
Tønsberg	120 271	3 662	18 344	-	-	14 156	1	1
Larvik	81 352	-	-	-	-	-	-	1
Arendal	91 628	-	-	-	-	-	1	1
Grimstad	28 363	8 426	43 284	279	200	27 043	1	1
Kristiansand	193 023	11 341	33 249	-	-	26 852	1	1
Egersund	74 996	1 051	10 482	-	-	5 996	1	1
Bergen	658 954	-	-	-	-	-	-	6
Molde	71 478	1 892	16 260	-	745	12 007	1	1
Trondhjem	628 238	-	-	-	-	-	6	7
Bodø	115 538	12 647	19 966	-	5	23 601	1	1
Tromsø	165 465	-	-	-	-	-	-	2
Vadsø	34 815	12 402	17 157	4 455	-	23 827	1	1
Tilsammen 1910	4 209 492	87 808	829 746	92 151	2 093	539 997	62	55

¹ Herunder medregnet endel mineralvande m. v. Salgsbeløp for brædevin se tabel 1.

² Tildels i samme lokale som skjænkingsstederne.

Tabel 2 (forts.). Opgaver over: a) brændevinssanlagenes salg av brændevin, øl og vin samt salgsbeløb for øl, vin o. l. i aarene 1908—1911, b) samlagenes skjænkings- og salgssteder (for brændevin) i samme aar.

1911.

Samlag.	Brændevin.	Bokøl.	Bayersk øl.	Sødtøl o. l.	Vin.	Salgs- beløb for øl, vin, etc. ¹	Samlagenes skjænkings- og salgssteder for brændevin.	
							Antal skjæn- kings- steder	Antal salgs- steder. ²
	Liter.	Liter.	Liter.	Liter.	Liter.	Kr.		
Fredrikshald	135 173	32 083	315 037	5 484	241	170 142	-	3
Hølen	21 500	210	10 036	-	142	5 329	1	1
Drøbak	24 214	98	5 187	-	-	3 233	1	1
Kristiania	733 526	3 563	296 477	90 258	62	202 948	30	9
Hamar	214 011	218	504	-	-	389	4	2
Kongsvinger	70 631	-	-	-	-	-	-	1
Lillehammer	111 749	-	-	-	-	-	-	1
Gjøvik	108 651	-	-	-	-	-	1	1
Hønefoss	78 870	3 809	28 003	-	-	18 009	3	3
Drammen	271 842	-	-	-	-	-	2	3
Kongsberg	99 350	-	-	-	-	1 106	2	2
Svelvik	15 018	1 546	13 751	268	432	9 279	1	1
Holmestrand	61 023	1 157	15 568	-	340	11 968	1	1
Horten	68 467	375	11 651	-	-	6 652	1	1
Aasgaardstrand	8 169	195	3 076	-	-	1 688	1	1
Tønsberg	127 418	3 426	17 393	-	-	13 072	1	1
Larvik	95 115	-	-	-	-	-	-	1
Årendal	100 260	-	-	-	-	-	1	1
Grimstad	29 841	11 778	56 858	1 256	668	35 339	1	1
Kristiansand	207 425	10 670	32 235	-	-	25 852	1	1
Egersund	79 228	1 004	10 205	-	-	5 866	1	1
Bergen	675 201	-	-	-	-	-	-	6
Molde	76 223	1 944	16 701	-	765	12 333	1	1
Trondhjem	621 690	-	-	-	-	-	6	7
Bodø	115 580	11 370	16 640	-	19	20 714	1	1
Tromsø	205 507	-	-	-	-	-	-	2
Vadsø	40 071	13 122	22 480	6 735	-	29 620	1	1
Tilsammen 1911	4 395 753	96 568	871 802	104001	2 669	573 539	62	55

¹ Herunder medregnet endel mineralvande m. v. — Salgsbeløb for brændevin se tabel 1. Tildels i samme lokale som skjænkingsstederne.

Tab. 3. Særskilte opgaver over salg og skjænkning av brændevin i aarene 1908-1911.

A. M æ n g d e .

Samlag.	Salg.				Skjænkning.			
	1908.	1909.	1910.	1911.	1908.	1909.	1910.	1911.
	Liter.	Liter.	Liter.	Liter.	Liter.	Liter.	Liter.	Liter.
Fredrikshald	124 571	134 368	138 008	135 173	-	-	-	-
Fredrikstad	180 723	-	-	-	-	-	-	-
Moss	-	-	-	-	-	-	-	-
Hølen	5 127	5 969	10 149	20 846	517	597	668	654
Drøbak	17 777	17 918	20 553	22 875	1 095	1 071	1 187	1 339
Kristiania	288 516	320 784	351 699	361 604	273 039	296 855	339 374	371 922
Hamar	154 561	181 794	197 054	206 280	6 388	7 075	7 215	7 731
Kongsvinger	56 623	61 366	63 955	70 631	-	-	-	-
Lillehammer	94 615	96 294	106 876	111 749	-	-	-	-
Gjøvik	78 390	87 383	97 705	105 308	2 728	2 819	3 142	3 343
Hønefoss	73 741	77 846	83 232	77 302	1 873	2 049	2 077	1 568
Drammen	223 441	247 823	267 640	254 760	17 221	15 438	17 347	17 082
Kongsberg	83 185	86 716	91 339	91 797	7 344	7 762	8 153	7 553
Svelvik	9 328	10 990	12 397	14 341	468	558	646	677
Holmestrand	48 794	51 769	54 721	58 475	2 014	2 115	2 483	2 548
Horten	50 882	55 119	59 054	65 398	2 176	2 409	2 633	3 069
Aasgaardstrand	6 093	6 235	5 770	7 879	315	272	244	290
Tønsberg	100 176	106 537	115 964	122 981	3 495	3 893	4 307	4 437
Larvik	70 892	74 816	81 352	95 115	-	-	-	-
Tvedestrand	21 576	-	-	-	1 624	-	-	-
Arendal	81 456	78 776	87 181	95 604	3 388	4 251	4 447	4 656
Grimstad	28 030	26 888	24 380	26 108	3 943	4 476	3 983	3 733
Kristiansand	171 160	177 074	192 877	207 241	113	170	146	184
Egersund	65 007	72 376	71 778	75 560	3 575	3 528	3 218	3 668
Bergen	617 915	640 893	658 954	675 201	-	-	-	-
Molde	68 337	65 897	69 530	74 108	1 711	1 741	1 948	2 115
Trondhjem	542 285	561 094	601 168	592 439	55 019	53 941	27 070	29 251
Bodø	94 502	110 525	113 880	114 173	2 283	1 687	1 658	1 407
Tromsø	116 261	135 307	165 465	205 507	-	-	-	-
Hammerfest	-	-	-	-	-	-	-	-
Vadsø	23 131	26 972	32 461	37 349	1 734	1 679	2 354	2 722
Tilsammen	3 497 095	3 519 529	3 775 192	3 925 804	392 063	414 386	434 300	469 949

Tabel 3 (forts). Særskilte opgaver over salg og skjænkning av brændevin i aarene 1908—1911.

B. Salgsbeløp og gjennomsnittspriser for 19 samlag.

Samlag	Salg.				Skjænkning.			
	1908.	1909.	1910.	1911.	1908.	1909.	1910.	1911.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
I. Salgsbeløp.								
Fredrikshald. . .	361 813	393 554	407 711	401 217	-	-	-	-
Hølen	15 161	17 735	29 090	57 756	1 947	2 243	2 775	2 577
Drøbak	52 050	53 768	62 654	70 166	5 467	5 351	6 012	6 785
Kristiania	854 985	987 195	1 108 348	1 153 946	1 210 896	1 336 307	1 513 209	1 697 443
Hamar	447 507	513 091	570 909	627 267	30 992	33 436	36 022	39 707
Kongsvinger . . .	176 618	198 232	219 820	233 067	-	-	-	-
Lillehammer. . .	271 595	283 535	322 240	343 965	-	-	-	-
Gjøvik	223 112	247 274	286 413	320 516	8 897	9 198	10 200	10 628
Drammen	733 455	817 465	896 211	865 108	67 964	64 748	72 964	72 660
Larvik	207 344	222 670	246 206	295 353	-	-	-	-
Arendal	245 252	243 211	274 693	307 088	13 552	15 709	18 594	19 742
Grimstad	77 485	74 444	67 707	73 444	12 242	13 690	12 112	11 362
Kristiansand . . .	454 069	480 520	533 693	577 803	460	749	622	816
Egersund	168 128	190 281	192 384	209 054	10 221	10 853	9 791	10 619
Bergen	1 628 656	1 752 442	1 856 957	1 917 792	-	-	-	-
Molde	184 975	184 830	200 204	218 120	6 936	7 090	7 957	8 476
Trondhjem	1 601 049	1 705 805	1 869 804	1 879 071	274 465	270 438	177 031	192 899
Bodø	305 883	372 601	397 914	409 320	9 934	11 074	11 018	9 299
Tromsø	356 597	419 950	525 079	682 871	-	-	-	-
Tilsammen	8 365 734	9 158 603	10 068 037	10 642 924	1 653 973	1 780 886	1 878 307	2 083 013
II. Gjennomsnittspriser.								
Fredrikshald. . .	2.90	2.93	2.95	2.97	-	-	-	-
Hølen	2.96	2.97	2.87	2.77	3.77	3.76	4.15	3.94
Drøbak	2.93	3.00	3.05	3.07	4.99	5.00	5.06	5.07
Kristiania	2.96	3.08	3.15	3.19	4.43	4.50	4.46	4.56
Hamar	2.90	2.82	2.90	3.04	4.85	4.73	4.99	5.14
Kongsvinger . . .	3.12	3.23	3.44	3.30	-	-	-	-
Lillehammer. . .	2.87	2.94	3.02	3.08	-	-	-	-
Gjøvik	2.85	2.83	2.93	3.04	3.26	3.26	3.25	3.18
Drammen	3.28	3.30	3.35	3.40	3.95	4.19	4.21	4.25
Larvik	2.92	2.98	3.03	3.11	-	-	-	-
Arendal	3.01	3.09	3.15	3.21	4.00	3.70	4.18	4.24
Grimstad	2.76	2.77	2.78	2.81	3.10	3.06	3.04	3.04
Kristiansand. . .	2.65	2.71	2.77	2.79	4.07	4.41	4.26	4.43
Egersund	2.59	2.63	2.68	2.77	2.86	3.08	3.04	2.90
Bergen	2.64	2.73	2.82	2.84	-	-	-	-
Molde	2.71	2.80	2.88	2.94	4.05	4.07	4.08	4.01
Trondhjem	2.95	3.04	3.11	3.17	4.99	5.01	6.54	6.59
Bodø	3.24	3.37	3.49	3.59	4.35	6.56	6.65	6.61
Tromsø	3.07	3.10	3.17	3.32	-	-	-	-
	2.86	2.96	3.03	3.08	4.44	4.52	4.57	4.66

Tabel 4. Brændvinnslagenes grundfond og reservefond ved utgangen av hvert av aarene 1908-1911.

Samlag.	Indbetalt grundfond.				Indbetalt reservefond.			
	1908.	1909.	1910.	1911.	1908.	1909.	1910.	1911.
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Fredrikshald . . .	20 000	20 000	20 000	20 000	-	-	-	-
Fredrikstad . . .	¹ 15 400	-	-	-	-	-	-	-
Moss	² 10 000	-	-	-	-	-	-	-
Hølen	1 000	1 000	1 000	1 000	-	-	-	400
Drøbak	4 200	4 200	4 200	4 200	-	-	-	-
Kristiania	160 000	160 000	160 000	160 000	-	-	-	-
Hamar	2 500	2 500	2 500	2 500	-	-	-	-
Kongsvinger . . .	1 920	1 880	1 840	1 760	2 000	4 000	6 000	8 000
Lillehammer . . .	12 000	12 000	12 000	12 000	-	-	-	-
Gjøvik	2 375	2 500	2 500	2 500	-	-	-	-
Hønefoss	4 000	4 000	4 000	4 000	-	-	-	-
Drammen	20 000	20 000	20 000	20 000	-	-	-	-
Kongsberg	4 600	4 600	4 600	4 525	-	-	-	-
Svelvik	420	410	410	430	-	400	1 400	1 400
Holmestrand	4 950	4 950	4 950	5 000	-	-	-	-
Horten	5 350	5 350	5 350	5 350	8 000	10 000	12 000	14 000
Aasgaardstrand . .	1 250	1 250	1 250	1 250	-	-	-	-
Tønsberg	2 000	2 000	2 000	2 000	-	-	-	-
Larvik	10 000	10 000	10 000	10 000	12 000	12 000	12 000	12 000
Tvedestrand	4 000	4 000	-	-	-	-	-	-
Arendal	10 000	10 000	10 000	10 000	-	-	-	-
Grimstad	8 000	8 000	8 000	8 000	-	-	-	-
Kristiansand	20 000	20 000	20 000	20 000	-	-	-	-
Egersund	2 640	2 640	2 640	2 640	-	-	-	-
Bergen	80 000	80 000	80 000	80 000	-	-	-	-
Molde	10 025	10 025	10 025	10 025	-	-	-	-
Trondhjem	120 000	120 000	120 000	120 000	60 000	60 000	60 000	60 000
Bodø	4 300	4 300	4 300	4 300	-	-	-	-
Tromsø	10 000	10 000	10 000	10 000	-	-	-	-
Hammerfest	6 700	-	-	-	-	-	-	-
Vadsø	3 600	3 080	3 320	2 720	-	-	-	-
Tilsammen	561 230	528 685	524 885	524 200	82 000	86 400	91 400	95 800

¹ Pr. 15/3 1909.

² 1907.

Forts. (Suite.)

- Nr. 160. De offentlige jernbaner 1910/11. (*Chemins de fer publics.*)
— 161. De spedalske i Norge 1906—10. (*Les lépreux en Norvège.*)
— 162. Fagskolestatistik 19^{08/09}—19^{10/11}. (*Écoles professionnelles.*)
— 163. Skolevæsenets tilstand 1909. (*Instruction publique.*)
— 164. Forsømte barn 1908 og 1909. (*Traîtement des enfants moralement abandonnés.*)
— 165. Norges kommunale finanser 1908. (*Finances des communes.*)
— 166. Norges telegrafvæsen 1910/11. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
— 167. Haandverkstællingen 1910. (*Recensement des métiers en 1910.*)
— 168. Fængselsstyrelsens aarbok 1908. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons 1908.*)
— 169. Aktieselskaper i 1910. (*Sociétés par action en 1910.*)
— 170. Folketælling 1 december 1910. Første hefte: Folkemængde i Rikets forskjellige administrative inddelinger m. v. (*Recensement. I. Population des Divisions administratives etc.*)
— 171. Norges postvæsen 1911. (*Statistique postale.*)
— 172. Norges handel 1911. (*Commerce.*)
— 173. Veterinærvæsenet og kjødkontrollen 1910. (*Service vétérinaire et l'inspection de la viande.*)
— 174. Den norske Statskasses finanser i budgetaarene 1 april 1905—30 juni 1910. (*Finances de l'État pour les exercices 1 avril 1905 à 30 juin 1910.*)
— 175. Ulykkesforsikring 1909. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
— 176. Norges sparebanker 1911. (*Caisses d'épargne.*)
— 177. Norges skibsfart 1910. (*Navigation.*)
— 178. Civil retspleie 1910. (*Justice civile.*)
— 179. De faste eiendomme 1906—1910. (*Propriétés foncières rurales.*)
— 180. Fiskerforsikringen 1911. (*Assurances contre les accidents des marins pêcheurs.*)
— 181. Sundhetstilstanden og medicinalforholdene 1910. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
— 182. Folketælling 1 december 1910. Andet hefte: Finner og Lapper. Hjemvendte Norsk-Amerikanere. Dissentere. Blinde, Døve og Sindssyke. (*Recensement. II. Finnois et Lapons. Norvégiens rentrés après avoir émigré en Amérique. Dissidents, aveugles, sourds et aliénés.*)
— 183. Industristatistik 1910. (*Statistique industrielle.*)

Trykt 1913:

- 184. Rekruttering 1911. (*Recrutement.*)
— 185. Skiftevæsenet samt overformynderierne 1910. (*Successions, faillites et biens pupillaires.*)
— 186. Norges fiskerier 1911. (*Grandes pêches maritimes.*)
— 187. Folkemængdens bevægelse 1908 og 1909. (*Mouvement de la population.*)
— 188. Folketælling 1 december 1910. Tredje hefte: Beboede hus og hasholdninger. (*Recensement du 1 décembre 1910: Maisons habitées et ménages.*)
— 189. Stortingsvalget 1912. (*Élections en 1912 pour le Storting.*)
— 190. Sindssykeasylens virksomhet 1911. (*Hospices d'aliénés.*)
— 191. Norges telegrafvæsen 1911/12. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
— 192. De offentlige jernbaner 1911/12. (*Chemins de fer publics.*)
— 193. Private aktiebanker 1911. (*Statistique des banques privées par actions en 1911.*)
— 194. Haandverkstællingen 1910. 2. hefte. (*Recensement des métiers en 1910. II.*)
— 195. Ulykkesforsikring 1910. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
— 196. Jordbruk og fædrift 1906—1910. (*Agriculture et élevage du bétail.*)
— 197. Norges bergverksdrift 1911. (*Mines et usines.*)
— 198. Norges skibsfart 1911. (*Navigation.*)
— 199. Alkoholstatistik II. 1908—1911. (*Statistique des boissons alcooliques: II. 1908—1911.*)

Det Statistiske Centralbyrå har desuten bl. a. utgit følgende verker:

- Statistisk Aarbok for kongeriket Norge. Senest utkommet: 32te aargang, 1912.
Kristiania 1913. (*Annuaire statistique de la Norvège.*)
- Meddelelser fra Det Statistiske Centralbyrå. Senest utkommet: Trettiende bind,
1912. Kristiania 1913. (*Journal du Bureau Central de Statistique.*)
- Norges civile, geistlige og judicielle inndeling 1 april 1912. Kristiania 1912. (*Les divisions
civiles, ecclésiastiques et judiciaires du royaume de Norvège le 1 avril 1912.*)
- Fortegnelser over Norges Officielle Statistik m. v. 1828—31 december 1910. Kristiania
1889 og 1913.

Samtlige verker er tilsalgs hos H. Aschehøug & Co., Kristiania.

22 juli 1913.
